

D.2.4.1

Koncept delavnic za poklicne svetovalce

1

Mobita SI-AT
– Učinkovita uporaba rezultatov –
Predlogi za svetovanje in vsakodnevno šolsko prakso

Koncept delavnice

1. Ozadje

Karierna orientacija mladih se vse bolj umešča na presečišče družbenih, tehnoloških in individualnih zahtev. Raziskave kažejo, da na karierni razvoj mladostnikov močno vplivajo okoliške razmere in kakovost svetovanja, ki ga nudijo odrasli (prim. Super, 1990; Hirschi, 2018). Učitelji in osebe zadolžene za karierno orientacijo imajo ključno vlogo v tem procesu, saj njihova tesna povezava z učenci ne le olajša dostop do informacij, temveč tudi spodbuja procese razmisleka in podpira prevajanje rezultatov testov v konkretne korake za ukrepanje.

2

Mobita SI-AT procesi zagotavljajo dragocen vpogled v interese, kompetence in potencialne učencev. Da pa bi bile te informacije več kot le "izolirani rezultati testov" in da bi imele trajen učinek, je potreben pedagoško in strokovno utemeljen koncept naknadnega spremljanja oz. podpore.

Ta delavnica naslavlja prav to potrebo: učiteljem in kariernim svetovalcem ponuja priložnost, da razmislijo o svoji vlogi, podajo svojo povratno informacijo o Mobita procesu, pridobijo metodološke predloge za delo z rezultati in razvijejo konkretne korake za njihovo vključitev v svojo prakso.

Didaktično obliko delavnice vodijo načela **izkustvenega učenja** (Kolb, 1984) in **v prakso usmerjena karierna orientacija**. Temeljna vodilna načela vključujejo **participacijo** (aktivno vključevanje udeležencev), **usmerjenost k ukrepanju** (vaje z neposrednim pomenom za prakso) in **prenos** (individualno načrtovanje ukrepov za vključevanje v vsakodnevno šolsko in svetovalno prakso).

2. Cilji delavnice

Splošni cilj delavnice je okrepiti udeležence v njihovi vlogi podpornikov kariernega razvoja učencev, jim zagotoviti metodološko samozavest pri ravnanju z rezultati Mobita procesa in zagotoviti njegovo trajnost.

Natančneje, bi morali po delavnici biti udeleženci sposobni:

1. opisati in kritično razmisliti o procesu in njegovih ciljih,
2. opredeliti prednosti in področja za izboljšanje organizacijskega procesa in komunikacije,
3. biti seznanjeni in vaditi metode pogovora za strokovno podporo učencem in staršem pri refleksiji
4. poznati in namensko uporabljati regionalne informacijske in podporne storitve,

Mobita SI-AT

5. razviti individualni načrt prenosa za vključevanje rezultatov Mobita v svojo šolsko ali drugo svetovalno prakso.

Te cilje je mogoče uskladiti z Bloomovo taksonomijo, ki zajema področja pomnjenja, razumevanja, analiziranja, uporabe, ocenjevanja in ustvarjanja.

3. Ciljna skupina

3

Delavnica je namenjena:

- učiteljem, ki so spremljali učence med Mobita SI-AT procesom,
- kariernim svetovalcem, koordinatorjem za karierno orientacijo in drugim šolskim ali zunanjim strokovnjakom, vključenim v karierno orientacijo.

Udeleženci doprinesejo tudi svoje praktične izkušnje, ki jih bodo na delavnici sistematično premišljevali in obogatili z novimi predlogi.

4. Struktura in metode

Skupno trajanje: 3 ure

Delavnica je sestavljena iz šestih zaporednih faz. Vsaka faza zasleduje določen cilj in združuje kratke vložke z interaktivnimi in praktično usmerjenimi metodami.

1. faza: Dobrodošlica in pojasnitev ciljev (15 minut)

Po kratki dobrodošlici in predstavitvi je razložen okvir delavnice. Da bi udeležence aktivno vključili že od začetka, so njihova pričakovanja raziskana skozi „hitro deljenje miali“ ali uporabo zbirke kart. To ustvarja preglednost glede ciljev in ustreznosti delavnice za strokovno prakso udeležencev.

Faza 2: Razmislek o procesu Mobita (45 minut)

Kratek prispevek povzame postopek Mobita in poudarja ključne ugotovitve iz dosedanjih implementacij. Udeleženci nato delajo v majhnih skupinah, da odgovorijo na vprašanja: "Kaj je dobro delovalo?" in "Kaj bi bilo mogoče izboljšati?" Rezultati se zbirajo in razpravljajo na plenarnem pogovoru. Ta faza služi zagotavljanju kakovosti projekta in sodelovanja, ki temelji na sistematičnem vključevanju izkušenj strokovnjakov.

Mobita SI-AT

3. faza: Uporaba rezultatov z učenci/starši (45 minut)

Strokovni prispevek uvaja ključna načela kariernega svetovanja, kot so pristopi, ki temeljijo na moči, in elementi **motivacijskega intervjuvanja** (Miller & Rollnick, 2013). Udeleženci nato vadijo tipične scenarije svetovanja v igrah vlog v majhnih skupinah, npr. "Učenec prejme rezultate, ki se ne ujemajo z njegovimi prejšnjimi kariernimi težnjami." Nato ostali v skupini zagotovijo povratno informacijo. Ta praktična vaja poveča samozavest udeležencev in njihovo refleksivno kompetenco.

4. faza: Priložnosti za naknadno podporo in regionalni viri (30 minut)

Udeleženci dobijo pregled regionalnih informacijskih in podpornih storitev, kot so svetovalni centri, izmenjave, pripravništva in spletna orodja za karierno orientacijo. V majhnih skupinah razpravljajo o tem, kateri viri so primerni za njihove učence in kako jih vključiti v šolski kontekst.

5. faza: Prehod v prakso (30 minut)

Za zagotovitev trajnosti udeleženci individualno ustvarijo akcijski **načrt (»Moj naslednji korak«)**, v katerem opredelijo konkretne ukrepe za lastno prakso. Nato svoje načrte delijo v parih, da prejmejo povratne informacije in povečajo občutek odgovornosti.

6. faza: Zaključek in povratne informacije (15 minut)

Na koncu so na plenarnem zasedanju zbrana ključna spoznanja ("Kaj bo ostalo z menoj, kaj sem pridobil?"). Krog deljenja povratnih informacij zagotavlja udeležencem še oceno kakovosti delavnice.

5. Didaktična načela

Koncept temelji na treh temeljnih načelih:

1. **Izkustvena usmerjenost:** Udeleženci doprinašajo svoje izkušnje in sistematično razmišljajo o njih, kar omogoča učenje iz prakse (Kolb, 1984).
2. **Sodelovanje:** Udeleženci so aktivno vključeni v oblikovanje procesa in lahko prispevajo svoje poglede in potrebe.
3. **Usmerjenost k ukrepanju:** Z igranjem vlog, povratnimi informacijami kolegov in načrtovanjem prenosaznanja v prakso udeleženci gradijo konkretne akcijske kompetence.

6. Pričakovani rezultati

Z udeležbo na delavnici bodo učitelji in karierni svetovalci lahko namensko vključili rezultate Mobita v svoje šolske in svetovalne kontekste. Razvili bodo konkretne ideje za izboljšanje procesa, vadili metode pogovora z učenci in starši ter pridobili pregled nad možnostmi nadaljnje podpore. Delavnica dolgoročno prispeva k bolj sistematični in trajnostni karierni orientaciji v šolah.

5

7. Literatura

- Hirschi, A. (2018). The Fourth Industrial Revolution: Issues and Implications for Career Research and Practice. *The Career Development Quarterly*, 66(3), 192–204.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Miller, W. R., & Rollnick, S. (2013). *Motivational interviewing: Helping people change*. Guilford Press.
- OECD (2021). *Career Guidance for Adults in a Changing World of Work*. Paris: OECD Publishing.
- Savickas, M. L. (2013). Career construction theory and practice. In R. W. Lent & S. D. Brown (Eds.), *Career development and counseling* (2nd ed., pp. 147–183). Wiley.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In D. Brown & L. Brooks (Eds.), *Career choice and development* (2nd ed., pp. 197–261). Jossey-Bass.

Vodnik za facilitacijo

Delavnica za učitelje in karijerne svetovalce v projektu Mobita SI-AT
z naslovom: »Mobita SI-AT – Učinkovita uporaba rezultatov – predlogi za svetovanje in vsakodnevno šolsko prakso«

Trajanje: 3 ure

6

1. Priprava

- **Postavitev prostora:** krog stolov ali oblika U za plenarna zasedanja; mize za skupinsko delo.
- **Gradivo:** Projektor/predstavitel, flipcharti, plošče, kartice za moderiranje, označevalci, izročki (pregled procesa Mobita, smernice za pogovor, regionalni viri).
- **Tehnologija:** Prenosni računalnik, predstavitevni diapozitivi, zvočniki za kratke videoposnetke po potrebi.
- **Gradivo za udeležence:** imenske oznake, pisni materiali, predloga akcijskega načrta.

2. Potek delavnice s predlogi za lažje vodenje

1. faza: Dobrodošlica in pojasnitev ciljev (15 min)

Scenarij facilitatorja:

"Dobrodošli na delavnici 'Mobita SI-AT – Učinkovita uporaba rezultatov – predlogi za svetovanje in vsakodnevno šolsko prakso'. Veseli smo, da ste tukaj. Danes bomo skupaj razmišljali o tem, kako lahko smiselno delamo z rezultati iz projekta Mobita SI-AT – zase, za naše učence in za čim večjo uporabnost celotnega procesa."

- Kratek predstavitevni krog "Prosim, delite svoje ime, ime vaše šole/svojo vlogo in kaj upate, da boste pridobili z današnjo delavnico."
- Vizualizirajte pričakovanja (na karticah ali preko pogovora, če izvajamo na spletu).
- Prehod: "Danes bomo zbrali povratne informacije o procesu in praktično delali na tem, kako uporabiti rezultate."

2. faza: Razmislek o procesu Mobita (45 min)

Mobita SI-AT

Kratka predstavitev (10 min):

Predstavitev postopka (koraki Mobita procesa, izkušnje iz dosedanjih izvedb, morebitne povratne informacije).

Skupinsko delo (25 min) – predlogi vprašanj za debato:

- "Prosimo, razpravljajte v svoji skupini: Kateri vidiki procesa Mobita so po vašem mnenju dobro delovali?"
- "Kje vidite izzive ali prostor za izboljšave?"
- Skupine beležijo svoje točke na listke.

7

Plenarna razprava (10 min):

- Razvrstite listke na tablo.
- Vprašajte: "Kateri so trije najpomembnejši vpogledi, ki bi jih vsi morali odnesti domov?"

3. faza: Uporaba rezultatov z učenci ali starši (45 min)

Prispevek (10 min):

Uvod v načela pogovora:

- Usmerjenost, ki temelji na prepoznavi moči (gledanje na rezultate kot na informacije o virih).
- Motivacijski intervju (spraševanje namesto predpisovanja).
- Pomen refleksije: omogočanje učencem, da sami razmišljajo.

Vaja za igranje vlog (25 min):

- Majhne skupine po 3: en = učenec ali starš, en = svetovalec_ka, en = opazovalec.
- Scenarij: »Učenec/Starš je presenečen ali razočaran nad rezultati testov.«
- Zamenjajte vloge po 10 minutah.

Razmislek (10 min):

- Opazovalci dajejo povratne informacije: "Kaj je dobro delovalo? Katera vprašanja so pogovor premaknila naprej?"
- Zbiranje dodatnih vpogledov na plenarnem zasedanju.

Vprašanja za facilitacijo:

- "Kateri stavki so pomagali motivirati učenca, doprinesli k razumevanju starša?"
- "Česa se moramo izogibati pri delu z rezultati testov?"

Mobita SI-AT

Mobita SI-AT**4. faza: Priložnosti za nadaljnjo podporo/spremljanje in regionalni viri (30 min)****Prispevek (10 min):**

Predstavitev:

- Regionalni svetovalni centri,
- Izmenjave,
- pripravištva,
- Spletna orodja,
- Podporni programi.

9

Delo v manjših skupinah (15 min):

- *"Kateri od teh virov najbolj ustreza vašim učencem?"*
- *"Kako bi jih lahko vključili v svojo šolo / delo?"*

Plenarno zasedanje (5 min):

- Hiter pogovorni krog: *"Kateri vir boste prenesli v svojo prakso?"*

5. faza: Prehod v prakso (30 min)**Uvod (5 min):***"Da bi delavnica imela trajen učinek, zapišite svoje konkretne naslednje korake."***Samostojno delo (15 min):**

Izpolnite predlogo »Moj naslednji korak«:

- Kaj konkretno bom odnesel?
- Katere ukrepe bom izvedel v naslednjih 4 tednih?
- Koga bom vključil?

Izmenjava vrstnikov (10 min):

- Oblikujte pare.
- Partner daje povratne informacije: *"Ali je načrt konkreten, realističen in preverljiv?"*

6. faza: Zaključek in povratne informacije (15 min)

Vodenje:

- "Prosimo, delite en ključni vpogled, ki ga jemljete od danes."
- Razdelite vprašalnike za povratne informacije.

Zaključna izjava:

"Najlepša hvala za vaše aktivno sodelovanje. Upamo, da odhajate z veliko koristnimi predlogi za vaše delo. Prav tako vas spodbujamo, da še naprej delite svoje povratne informacije z ekipo Mobita."

10

3. Pregled časovnice

- Dobrodošlica in cilji: 15 min
- Razmislek o Mobita procesu: 45 min
- Uporaba rezultatov: 45 min
- Viri in možnosti dodatne podpore: 30 min
- Prenos v prakso: 30 min
- Zaključek in povratne informacije: 15 min = **180 minut (3 ure)**

4. Vloga facilitatorja

Facilitator deluje kot **oblikovalec okvirjev in ponudnik predlogov**, ne kot prenašalec neizpodbitnih usmeritev. Ključno je uravnotežiti prispevek z aktivnim sodelovanjem udeležencev. Slog mora biti dialogičen, hvaležen in odprt.

Izroček za učitelje in karijerne svetovalce

Mobita SI-AT – Učinkovita uporaba rezultatov – podpora v šolskem kontekstu

1. Zakaj Mobita SI-AT?

11

- Mobita SI-AT naredi interese in prednosti učencev vidne.
- Cilj: predlogi za karierno orientacijo, ne končna priporočila.
- Rezultati služijo kot začetek pogovora za šolo, karierno svetovanje in domače okolje.

2. Vloga učiteljev in kariernih svetovalcev

- Delujte kot spremljevalci in ponudniki predlogov v procesu karierne orientacije.
- Motivirajte učence, da se ukvarjajo s svojimi rezultati.
- Podprite starše z vprašanji in jih po potrebi napotite na ustrezne svetovalne storitve.

3. Pogovor z učenci o rezultatih

✓ Postavite odprta vprašanja:

- "Kaj vas preseneča pri vaših rezultatih?"
- "Katera področja bi radi še raziskali?"

✓ Povežite rezultate s prakso:

- Povežite rezultate s šolskimi predmeti, projekti ali pripravništvom.
- Priporočite obiske podjetja, dni odprtih vrat ali projekte.

✓ Delajte na način, usmerjen v moč:

- Poudarite uspehe.
- Rezultate predstavite kot priložnosti, ne kot omejitve.

4. Naslednji koraki

- Razmislek v razredu (npr. Naloge o prednostih in interesih).
- Vključevanje v ukrepe karijerne orientacije v šoli (karierni dnevi, sejmi, priprava na pripravništvo).
- Sodelovanje z regionalnimi partnerji (karierni informacijski centri, podjetja, zbornice).

12

5. Pogoste pasti

- ✗ Razlaganje rezultatov kot " točno določenih usmeritev za pravi poklic".
- ✗ Zmanjšanje učencev na njihov (ne)uspeh na posameznih področjih
- ✗ Preobremenitev staršev ali učencev s tehničnim žargonom.

6. Prihodnja karierna področja

- **Digitalizacija in IT** – programiranje, analiza podatkov, oblikovanje medijev.
- **Trajnost in okolje** – energija, mobilnost, upravljanje z viri.
- **Zdravstvene in socialne storitve** – zdravstvena nega, izobraževanje, svetovanje.
- **Tehnologija in inovacije** – robotika, inženiring, industrija 4.0.

Pomembno: Poudarite, da **so kompetence** (reševanje problemov, timsko delo, ustvarjalnost) bolj odločilne kot posamezni profili delovnih mest.

7. Podporne storitve za učence

- **Šola:** koordinator za karierno orientacijo, predmetni učitelji/razredniki.
- **Regionalne službe:** karierno svetovanje (agencija za zaposlovanje, karierni centri), zbornice, uradi za gospodarski razvoj.
- **Spletni viri:**
 - Regionalni portali za pripravništva in usposabljanja.

8. Ključno sporočilo

Mobita SI-AT

*"Rezultati Mobita SI-AT so izhodišča za pogovore in raziskovanje - ne končne točke.
Naša naloga je zagotoviti orientacijo, odprte perspektive in spodbujati učence."*